

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2015

Marking Scheme

Croatian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

Pažljivo pročitajte cijeli tekst i odgovorite na pitanja iz svih triju dijelova. Na pitanja odgovorite svojim riječima, a odgovori neka se temelje na tekstu. Svi odgovori moraju biti na hrvatskome jeziku.

I. dio

[30 bodova]

Tena Štivičić hrvatska je dramaturginja (Zagreb, 1977.). Diplomirala je dramaturgiju na zagrebačkoj Akademiji dramske umjetnosti, a 2004. magistrirala je na londonskom Goldsmiths Collegeu. Od tada živi i radi u Londonu. Stvara na hrvatskome i engleskome jeziku, a neke od njezinih najuspješnijih drama su „Nemreš pobjeć od nedjelje“, „Dvije“, „Fragile!“, „Invisible“ i „3 zime“. Od 2003. piše kolumnu za hrvatski časopis *Zaposlena*. Kolumne su objavljene u dvjema zbirkama: „Odbrojanje“ (2007.) i „Vrag ne spava“ (2010.).

VOĐA IZ ŠKOLSKOG ZAHODA

1. Neki sam dan jednom malom prijatelju, sinu moga prijatelja u Londonu, pokazivala neke svoje fotografije iz djetinjstva. Čudio se, na primjer, što u mom razredu nije bilo nijednog djeteta druge rase. Svašta mu je još bilo čudno, način na koji smo bili odjeveni, primjerice, a nikako nije mogao vjerovati da smo imali predmet koji se zvao „ONO i DSZ“ (punog naziva Općenarodna obrana i društvena samozaštita) u sklopu kojega smo jednom učili kako se sastavlja prava pravcata puška.
2. Kad ovih dana gledam djecu svojih prijatelja kako prohodavaju, progovaraju, kreću u školu i formiraju se u novim uvjetima i novom vremenu, vraćam se sve češće razmišljanjima o svome djetinjstvu, o sebi i svojim prijateljima kad smo bili mali, o događajima koji su nas oblikovali, okolnostima u kojima smo odrastali i pokušavam detektirati trenutke u kojima sam postajala svjesna svijeta i njegovih **kompleksnih** mehanizama.
3. Prvi trenuci nepravde nešto su što, čini mi se, ostaje s nama dugo. Tko se nađe na kojoj strani u zadanoj situaciji i kako se prema njoj odredi, vrlo rano pokazuje neke temeljne smjernice karaktera. Gledajući fotografije iz škole sjetila sam se događaja koji je dugo spavao **pohranjen**, a zapravo ga se sjećam nevjerovatno živo.
4. Bilo je to u šestom ili, najkasnije, sedmom razredu. Zgoda koju vam želim prepričati odnosila se na pisanje testa iz latinskog, čemu smo se mi, načelno, stalno i, naravno, neuspješno, protivili. Nitko nikad nije želio test iz latinskog, a rijetki su i prezreni bili oni koji su se dobro pripremili. No u ovom se slučaju dogodilo još nešto. Test je neplanirano pomaknut i ispostavilo se da ćemo ga pisati dan ranije i to sedmi sat. Danas bi se vjerovatno u školu moglo dovesti nekog vještaka koji bi utvrdio omjere koncentracije, energije, iscrpljenosti itd., i ponudio roditeljima da tuže školu i profesoricu za okrutnost ili nešto slično. U stara dobra vremena, kasnih osamdesetih, ta mogućnost nije postojala.
5. Pa smo se mi, razred, interno, dogovorili da ćemo markirati, odnosno da ćemo učiniti ono što se u rječnicima opisuje kao „namjerno neopravdano izostati s nastave“. Markiranje, naravno, nije bila osobito šokantna metoda, ali u tim je godinama bila još mnogo manje sofisticirana nego u srednjoj školi. No, masovno razredno markiranje ipak se vrlo rijetko događalo. To je bio velik, hrabar i prilično uzbudljiv potez s nepoznatim posljedicama. **Jedinice nam ne ginu**, a kakvi će još disciplinski postupci slijediti, nismo mogli znati. Ali nije bilo vremena da se o tome

- raspravlja, adrenalin se brzo proširio razredom i preplavila nas je smjesa straha, uzbuđenja i **pravedničkog zanosa**. Operacija je započela.
6. Za vrijeme zadnjeg odmora, prije sedmog sata, sve cure, nas recimo osamnaest, šmugnule smo sporednim hodnikom do stražnjeg izlaza i pobjegle – kući, u park Šubić ili u slastičarnicu Jakšić.
 7. Svi dečki iz našeg razreda, za vrijeme tog istog odmora, sakrili su se u muški wc. Kad su cure otišle, oni su se mirno vratili u razred, sjeli u klupe i dočekali profesoricu, glumeći zbunjenost prazninom u razredu.
 8. Možda sad zaključujete da je ovo priča o spolovima. Za moje formativno iskustvo doista je peh da se radilo o svim muškim vršnjacima u mom životu, uključujući onoga u kojeg sam bila zaljubljena i onoga koji je bio zaljubljen u mene. Svejedno, mislim da u ovoj priči spol nije presudan. Radilo se vjerojatno o jednoj osobi, a mogla je biti i ženska, koja je posijala sjeme razdora. Jedna je osoba već s tih nježnih dvanaest godina shvaćala sistem – kako postići cilj, ne pisati test, a pritom ne snositi posljedice, niti se zamjeriti onima na vlasti. Već u toj mladoj dobi poneko ima razvijen taj gen – za diplomaciju i manipulaciju, za brzu sposobnost vaganja kolektivne pravde naspram pojedinačnoj dobiti i za njušenje omjera snage i moći.
 9. Što je točno bilo poslije, to sam, zamislite, zaboravila. Nitko nije bio izbačen iz škole niti disciplinski gonjen. Test smo, po svoj prilici, pisali svi, neki drugi dan.
 10. Dečki nisu kolektivno izvedeni pred stup srama, a ni mi cure, vjerojatno zbog kompleksnih društveno-povijesnih kodova, nismo zauvijek prekrizile **dvolične** kolege i uskoro se sve zaboravilo.
 11. A ja nikad nisam saznala tko je poveo reakcionarnu akciju i je li taj moj školski kolega danas sudac, direktor banke ili ministar. Ili mu je možda to u školskom zahodu ipak bio najsajjniji trenutak u karijeri.

(prilagođeno prema Tena Štivičić „Zahodski lider“, zbirka „Vrag ne spava“, Profil, Zagreb, 2010.)

1. Objasnite svojima riječima sljedeće pojmove: [5 bodova]

a) kompleksnih (2)

Sastavljenih od više dijelova, složenih, zamršenih.

b) pohranjen (3)

Onaj koji je sačuvan, spremljen.

c) dvolične (10)

Onaj koji je neiskren, himben, licemjerman. Onaj koji ima dva lica.

d) „Jedinice nam ne ginu“ (5)

Sigurno ćemo dobiti jedinicu, najlošiju ocjenu. Jedinice nas ne mogu mimoići, ne mogu nam izmaknuti.

e) „pravednički zanos“ (5)

Ushićenje, uzbuđenje zbog nečega što nam se čini pravednim ili nečega čime ćemo što učiniti pravednim.

2. Opišite, na temelju teksta, zašto su učenici odlučili kolektivno markirati s nastave? [5 bodova]

Učenici su se na taj korak odlučili zato što im se učinilo nepravednim da moraju pisati test iz latinskog jezika dan ranije od najavljenog datuma te zato što bi se test u tome slučaju pisao zadnji, sedmi sat, kada su učenici obično već jako umorni i iscrpljeni u dugog dana u školi i teško bi se mogli koncentrirati i postići dobar uspjeh na tome testu.

3. Jesu li svi učenici ispoštovali zajedničku odluku? Opišite, na temelju teksta, što se dogodilo? [5 bodova]

Ne, svi učenici nisu ispoštovali zajedničku odluku. Sve djevojčice su za vrijeme odmora prije sedmog sata i najavljenog testa sporednim hodnikom došle do stražnjeg izlaza iz škole i pobjegle iz škole. S druge strane, svi dječaci su se za vrijeme tog odmora sakrili u muški wc, pričekali da djevojčice odu, nakon zvona se mirno vratili u razred, pričekali profesoricu iz latinskog i glumili zbunjenost prazninom u razredu.

4. U drugom odlomku autorica navodi sljedeće: „vraćam se sve češće razmišljanjima o svome djetinjstvu, o sebi i svojim prijateljima kad smo bili mali...” Zašto autorica to radi, što pokušava naučiti o životu radeći to?

[5 bodova]

Autorica često promatra djecu svojih prijatelja, djecu koja se formiraju u posve novom vremenu i okruženju i, čineći to, sve se češće u mislima vraća svome djetinjstvu ne bi li detektirala okolnosti i događaje u kojima je postala svjesna svijeta i njegovih zamršenih mehanizama – događaje koji su oblikovali njezinu ličnost i njezin svjetonazor. Pokušava se prisjetiti trenutaka u kojima je kao dijete već počela naslućivati pravila i zakonitosti svijeta odraslih.

5. Autorica kaže kako ovo nije priča o spolovima. Pojasnite, na temelju teksta, o čemu je zapravo ova priča? [5 bodova]

Autorica je na temelju priče iz školskih klupa željela pokazati kako leaderske osobine u ljudima postoje vjerojatno već od najranije dobi. Većina ljudi naginje postojanju u grupi, slijepom slijedenju pravila i normi ponašanja koje takvo postojanje zahtijeva. Ali, u svakoj skupini, društvu, uređenju ili kolektivu uvijek se nađe ta jedna osoba koja je sposobna razmišljati izvan pravila skupine ili društva. Osoba koja ima razvijen dar za diplomaciju i koja zna kako da unutar pravila ponašanja u grupi svejedno ostvari pojedinačnu dobit. Ovo je priča o tome kako se vođom ne postaje, nego se kao vođe rađamo.

6. Nakon što ste pročitali cijeli tekst, opišite koje su to glavne kvalitete koje mora posjedovati jedan vođa, po čemu se on ili ona razlikuju od drugih! [5 bodova]

Glavna leaderska osobina je sposobnost razmišljanja izvan nametnutih pravila. Vođe su vizionari, oni u pravilu uvijek krše pravila umjesto da ih poštuju, ali ih krše na način da time ni na koji način ne naštetite sebi ili kolektivu, nego da iz

situacije u kojoj se nalaze izvuku najbolje. Vođe su uvijek barem korak ispred drugih. Oni uvijek vide širu sliku.

II. dio

[30 bodova]

„Prvi trenuci nepravde nešto su što, čini mi se, ostaje s nama dugo.“ Komentirajte, vlastitim riječima, ovu rečenicu.

(minimalno 100 riječi).

Na primjer

Pravda opisuje idealno stanje međudruštvenih djelovanja. Biti pravedan je cjeloživotni napor da se u svemu što netko radi postupa ispravno i nepristrano i time je to jedna od osobina koju je najteže postići, ali i osobina čije kršenje pojedinci najdublje i najrazornije osjećaju. To je vidljivo još u najranijoj dobi, u vrtiću, školi, na školskome igralištu. Trenuci nepravde u mladim životima vjerojatno su prvi ubodi odrasloga života u nevinost i iskrenost dječjeg postojanja. Zbog toga ih se, iako su sami događaji koji su izazvali osjećaj nepravde iz odrasle perspektive vjerojatno potpuno nebitni i zanemarivi, sjećamo čitav život i na nas obično ostavljaju dubok dojam, ponekad i duboke ožiljke koje nosimo dobar dio života.

III. dio

[40 bodova]

Napišite esej (minimalno 300 riječi) o jednoj od sljedećih tema:

1. „Vođe ne nastaju, oni se rađaju.”
2. „Najbogatiji je onaj koji je zadovoljan i s malim stvarima.” ~ Sokrat

